

tot ceea ce se întâmplă și se spune în cuprinsul ei converge spre un anumit centru — care este nodul intrigii și punctul culminant al conflictului dramatic — găsindu-și prin el deopotrivă justificarea și deplinul înțeles. Totodată, concentrarea poate fi socotită regula de aur a teatrului tocmai pentru că în cadrul lui cuvintul nu este unicul material de plasmuire a imaginii artistice, și poate nici măcar factorul hotărâtor în determinarea calității ei. După cum observa la un moment dat Jean-Louis Barrault, textul în teatru se aseamănă cu partea de sus a unui ghetar, deci reprezintă o optime din totalitatea lui, celelalte șapte optimi, alcătuind poezia sau semnificația realității, fiind invizibile. De aici rezultă inevitabil că textul trebuie să conțină cât mai puține cuvinte pentru a îngădui tuturor celorlalte șapte optimi să participe din plin la configurarea respectivei imagini.

Nu toată lumea împărtășește această opinie. Se vor găsi, desigur, unii care să susțină că astfel de repere nu definesc condițiile necesare și suficiente ale valorii artistice în teatru. Și vor aduce drept argument că ele pot fi pe deplin satisfăcute de o banală piesă polițistă, cu 'n-

trigă verosimilă, dar cu personaje sărăcăcioș conturate din punct de vedere psihologic, în timp ce titanul teatrului, Shakespeare, nu dovedește, prin piesele sale, a le fi arătat un deosebit respect : dramele, dar mai ales comediile marelui Will seamănă mai curînd cu un labirint în care te poți cu ușurință rătăci decît cu o serie de cercuri concentrice menite a-ți îndrepta privirea spre ținta indicată de autor. Și atunci unde îl aflăm pe... *multa* și unde pe... *multum*? În Shakespeare, cu aparenta lui proximitate, sau în piesa polițistă cu săraca ei claritate?

De unde se poate trage încheierea că în filozofie, știință sau retorică, cei doi termeni mai sus amintiți ai zicalei latinești pot forma o antiteză. Cînd însă este vorba de a aprecia opera de artă, ei nu se exclud, ci uneori chiar se completează în mod fericit, Shakespeare fiind cel mai elocvent exemplu de... *multum in multa*. Pentru noi, însă, care nu sîntem creatori în teatru, ci doar comentatori ai lui, vechiul aforism roman exprimă un deziderat profesional de fundamentală însemnătate, căruia trebuie să ne străduim din răspun-teri a ne conforma.

„Rampa“,
acum
50 de ani
iulie
1933

Vară săracă în spectacole. Gazeta dă lista teatrelor „închise“. În schimb, reclama berii „Bragadiru“ ne cheamă la grădina. La „gulerul halbei“ îi putem chiar asculta pe actorii Lungeanu și Daia cîntînd „de inimă albastră“. ● Giugaru-Sandi Huși îl trădează pe Tănase pentru opereta „Contesa Maritza“. Cum i-o fi stat în frac celui ce avea să devină un Trahanache de neuitat? ●

Colecționarul de artă Anastasie Simu e ales membru al Academiei Române. ● La Compania „Alhambra“ e liniște. Pe vară se repetă... nu știm ce. Știm doar că „patronii“ N. Vlădoianu și Nicușor Constantinescu au scris revista eternului lor rival, Tănase — „Cărăbușul“ cîntă! Patriarhale vremuri... ● La Sibiu, a fost dezvelit bustul nemuritorului badea Gheorghe. Eternizat în marmură de Corneliu Medrea, Coșbuc împodobeste și în acest chip orașul luptei sale pentru idealul național. ● Costică Toneanu are în trupă, la grădina „Marconi“ de pe Calea Griviței, pe Grigore Vasiliu. Se joacă o comedie de Arnold și Bach, text care, după ce va fi prelucrat de Sică Alexandrescu, va schimba „o poreclă în renume“: Birlic. ● Tănase, mare amator de fotbal, provoacă ziaristii la un meci...

cît se va putea de amical. Vă amintiți, maestre Fory Etterle? Ați fost „portarul“ echipei „Cărăbuș“! Scorul, egal, a înfrățit o vreme presa cu teatrul, mai ales că nea Costică a oferit „cupa Tănase“, așa cum știa el, în atmosfera unei petreceri! ● George Folescu, Jean Athanasiu, Maria Snejina repetă la Opera Română *Tristan și Isolda* de Wagner. La pupitrul, Gogu Georgescu. ● Ecouri din vilegiatură: Mihai Popescu e la Paris, spectator la finalele „Cuppei Davis“; Ion Finteșteanu trăiește un rol inedit în palatul brîncovenesc de la Sîmbăta de Sus; logodiți de curînd, A. Pop-Marțian și Marietta Anca respiră aerul tare al mării. Numai Gicu Vraca rămîne „prin preajmă“, la Băneasa, unde sezonul hipic e în toi!

I. N.